

En företagsekonomi i företagens och samhällets tjänst

Anders Ivarsson Westerberg

De svenska universiteten och högskolorna och allmänna högskolorna skulle göra klokt i att öppna sina fönster för de nya vetenskapernas friska vindar. Inom en samhällsvetenskaplig fakultet [...] har företagsekonomi sin givna plats.

Detta skrev Bertil Ohlin i en artikel i *Stockholmstidningen* 1944 i samband med den förste svenske företagsekonomiprofessorns Oscar Silléns 60-årsdag. Han visste då inte att inte enbart universitetens fönster skulle komma att öppnas för företagsekonomiämnets friska vindar, utan att ämnet bildligt talat skulle storma in genom både fönster, dörrar och alla tillgängliga sprickor i utbildningsinstitutionernas fasader. När Ohlin skrev sin artikel var ämnet fortfarande blygsamt representerat på universiteten och ämnet sågs mest som en praktisk yrkesutbildning. I huvudsak undervisade man i företagsekonomi på de båda handels-högskolorna i Stockholm (grundad 1909) och Göteborg (1923).

Idag är företagsekonomi det näst största ämnet sett till antalet studenter inom grundutbildningen,¹ och snart sagt varje större stad i landet kan locka med någon variant av företagsekonomisk utbildning. Hur kan det komma sig att ett universitetsämne som

¹ Endast matematik är större. Förklaringen till detta är att matematik ingår som ett stödande ämne till en rad andra utbildningar, till exempel lärarutbildningen.

för ett antal decennier sedan sågs som en praktisk angelägenhet för företag numera är en stor och självklar del av den högre utbildningen? Syftet med detta kapitel är att undersöka och analysera hur ämnet företagsekonomi utvecklats från det första inträdet på universiteten till idag och sätta utvecklingen i relation till övergripande samhällsförändringar.

Vad som ligger till grund för ett utbildningsämne är en viktig del av didaktiken eftersom det handlar om utbildningsämnets form och innehåll. Man skulle kunna formulera frågan som: varför ser ämnet ut som det gör? Werner Jank och Hilbert Meyer uppfattar detta som en av didaktikens två huvuduppgifter, att beskriva undervisningen sådan den är (Jank & Meyer 1997: 47). Det handlar om en reflektion av undervisningens grundläggande strukturmoment. När jag i det följande beskriver och diskuterar företagsekonomiämnets framväxt kommer tesen att drivas att företagsekonomi konstituerats i nära samband med näringslivets behov av utbildade ekonomer samt av en mer allmän samhällstrend som ofta benämns ekonomisering.

Att skriva ämneshistoria

Det har tidigare gjorts några studier om företagsekonomiämnets historia och utveckling. Uppsalaforskarna Lars Engwall och Ewa Wallerstedt drev vid mitten av åttiotalet forskningsprojekt om ämnets historia ur en rad olika synvinklar. I Uppsala gavs även en forskarutbildningskurs i företagsekonomisk doktrinhistoria, där man bland annat undersökte vilka läroböcker som varit de mest inflytelserika inom ämnets deldiscipliner (Gunnarsson & Wallerstedt 1985). Detta kapitel bygger på arbeten av Engwall (1980, 1985, 1995), på läsningar av utredningar om företagsekonomi som ämne, utbildningspolitiska utredningar, statistik, företagsekonomiska kursplaner samt annan litteratur som memoarer och biografier av och om ämnesföreträdare.

Tidigare studier om ett undervisningsämnes konstituering har visat att historisk kontext och den samhälleliga situationen spelar stor roll (se t.ex. Genell 1997). Ett större komparativt

forskningsprojekt som handlade om hur managementkunskap och managementutbildningar konstrueras och sprids visade också att den nationella kontexten starkt påverkar företagsekonomisk utbildning (Alvares m.fl. 2004). I de nordiska länderna med deras starka internationalisering har till exempel anpassningen till den amerikanska modellen varit större än i andra länder (Engwall & Zamagni 1998). Detta sätt att förstå spridningen ligger inom ramen för en institutionell teoritradition som snarare betonar strukturella förklaringar än aktörsorienterade initiativ i förändringsprocesser (Meyer & Rowan 1978). Barbara Czarniawska, själv företagsekonom, menar att det ständigt finns idéer som reser och som från tid till annan får fäste i praktiken (Czarniawska & Sevon 1996). Vilka idéer som får fäste beror på de mer övergripande samhällstrender och ideologier som råder. När det gäller företagsekonomiämnet tar jag fasta på historiska traditioner samt utifrån kommande krav och idéer som viktiga faktorer för att förklara ämnets konstituering och utveckling. Det innebär att jag här gör en avgränsning. Jag behandlar inte det ”pedagogiska mikrosystemet” som innehåller studiemål, kursinnehåll, undervisningsmetoder, lärarnas påverkan eller vilka studenter som utbildar sig i företagsekonomi. Men först till själva historien om hur företagsekonomiämnet etablerats och utvecklats sedan början av förra seklet.

Från handelsteknik till management

Företagsekonomins inträde vid universiteten föregicks av stor skepsis. När man begärde anslag om 500 kronor för att starta en bokföringskurs vid Lunds universitet 1905 väckte det opposition. En professor Reuterskiöld ansåg att bokföring *inte ens* kunde likställas med exercisämnen såsom ”gymnastik, ritt, sång eller ritning” (Engwall 1980). Invändningen handlade om att det inte var lämpligt för vetenskaplig behandling eftersom bokföring var en praktiskt orienterad nyttighet. Efter strid arrangerades ändå slutligen kursen.

Ett viktigt årtal när det gäller företagsekonomin etablering som akademiskt ämne är 1909 då Handelshögskolan i Stockholm grundades. Ämnet kallades då handelsteknik och man arrangerade en tvåårig utbildning som omfattade studier i nationalekonomi, statistik, handelsteknik, ekonomisk geografi, rätts- och statsvetenskap samt språk. För undervisningen i handelsteknik rekryterades en professor från Tyskland, Ernst Walb, som efter ett år ersattes av Oscar Sillén. Internationellt såg det ut på liknande vis. Tidiga etableringar av handelshögskolor är till exempel Wharton i Pennsylvania i USA samt HEC Ecole i Paris² som båda startade 1881. En student och sedermera professor i ämnet beskrev undervisningen vid Handelshögskolan i Stockholm på 1930-talet på följande vis:

Man tog in ungefär 100 studenter. På HHS läste man flera ämnen parallellt, vilket innebar ett förfärligt springande mellan föreläsningar...gick man bara regelbundet på föreläsningar och förde noggranna anteckningar behövde man inte läsa så mycket mer än några kompendier och en och annan kursbok [...] även om proseminarieövningarna var uppskattade var katederföreläsningarna stommen i undervisningen. (Carlsson 1983: 47f)

Kopplingen till företagen och praktiken var stark. I de allra flesta fall var lärarna också företagskonsulter och använde sig av praktiska fall i sin undervisning.

Handelshögskolan i Stockholm fick efter några år en efterföljare i Göteborgs handelshögskola (inrättad 1923), och samtidigt pågick en process med att tillsätta professorer med inriktning på företagsekonomiska problem vid Lantbrukshögskolan, Skogshögskolan och Tekniska högskolan (Engwall 1995). Vid universiteten skulle introduktionen av företagsekonomi emellertid dröja. En statlig utredning menade 1935 att det var lämpligt att ta med företagsekonomi i akademiska examina (SOU 1935: 11). Detta förslag genomfördes dock inte. Inte förrän förslagen i Socialutbildningssakkunnigas betänkande (SOU 1946: 30) genom-

² École des Hautes Études Commerciales de Paris är det fullständiga namnet.

fördes började företagsekonomi spridas till universiteten. Först 1957 inrättades professurer på de statliga universiteten, i Lund och i Uppsala. Till Lund kom den förste som disputerat i företagsekonomi i Sverige, Nils Västhagen, och till Uppsala kom Sune Carlsson. Båda kom från Handelshögskolan.

Vid samma tid ansågs det att det behövdes fler undervisningsplatser i det nya ämnet. Därför påbörjades en diskussion om att starta en tredje handelshögskola som lämpligen skulle lokaliseras i södra Sverige. En utredning tillsattes därför av Lunds universitet och Skånes handelskammare för att undersöka dessa möjligheter. I betänkandet sades det bland annat:

Redan nu torde man kunna konstatera, att arbetsmarknaden skulle ha utrymme för ett icke obetydligt antal flera civilekonomer än det som årligen utexamineras vid de båda handelshögskolorna. Det står för oss klart att liksom produktionslivets utveckling kräver ett ökat antal högskoleutbildade tekniker, ställer det också krav på ett ökat antal högskoleutbildade ekonomer. (s 9)

Det förutspåddes att civilekonomerna skulle fylla ett ökande behov från företagen och det offentliga, och samtidigt få allt fler arbetsuppgifter:

Inom näringslivet ha civilekonomerna allt större uppgifter inom redovisning, budgetering, företagsledning, inköp och försäljning samt allmän utredningsverksamhet. Bl.a. har de ökade kraven på industriföretagens redovisningsavdelningar medfört att behovet av kvalificerad personal ökat på försäljningssidan. Civilekonomerna har de senaste åren tagits i anspråk även inom den offentliga förvaltningen, såväl den statliga som den kommunala. (s 9)

Utredningen ledde aldrig till en tredje handelshögskola enligt samma modell som i Stockholm och Göteborg, utan den nya handelshögskolan inrättades i stället som en del av Lunds universitet som alltså också fick en av de två första statliga professo-

terna i ämnet. Utredningen om en handelshögskola i södra Sverige visar hur resonemangen gick kring behovet av en expansion av utbildningsplatser i företagsekonomiämnet. Senare utredningar och diskussioner målar upp samma motivbild: att företagsekonomer är och kommer att vara en oundgänglig yrkesgrupp för utvecklingen av såväl näringslivets som det offentliga organisationer.

Att behovet av företagsekonomer ökade kan ses mot bakgrund av en allmän industriell utveckling och skapandet av storskaliga, byråkratiska organisationer. I denna utveckling tillkom behovet av administratörer och mellanchefer då planerings-, redovisnings-, ekonomi- och personalavdelningar inrättades när arbeten och verksamheter systematiserades och organiserades (se t.ex. Thompson & McHugh 2002). Utvecklingen av företagsekonomiämnet hänger således intimt samman med praktiken. Det är det praktiska behovet av kunskap om företag och dess administration som drivit fram nya utbildningar och en empirisk forskning i ämnet (Danielsson 1975).

Ämnessplittring, akademisering och expansion

Något som relativt tidigt skedde var att företagsekonomiämnet självt kom att delas upp och specialiseras i fyra olika delar. I årsredovisningen från Handelshögskolan i Stockholm 1951–52 anges att man organiserat det affärsekonomiska forskningsinstitutet (som var skolans forskningsorganisation) i delämnena administration, finansiering, kostnad-intäktsanalys, distribution och kommunal ekonomi (Olofsson 1980). I stort motsvarar detta den uppdelning som finns idag mellan organisation, finansiering, redovisning och marknadsföring. I denna uppdelning finns en tydlig skillnad mellan delämnena. Medan finansiering och redovisning är tydligt kopplade till praktiken och praktiska rutiner är marknadsföring och organisation mer forskningsanknutna och mer teoretiskt abstrakta.

Det sena inträdet som akademiskt ämne och motståndet som fanns i början av seklet mot att inrätta kurser i företagsekonomi

speglar synen på ämnet som i första hand en praktisk och teknisk kunskap som inte hörde hemma bland vetenskapen. Om vi ser till administrations/organisationsdelen av ämnet påbörjades en "vetenskapligifiering" någon gång under efterkrigstiden. Vissa hävdar att det berodde på att man då översatte den tyske sociologen Max Webers skrifter till engelska, vilka fick genomslag bland organisationssociologer i USA (Waldo 1962).

Dwight Waldo, redaktör på tidskriften *Public Administration Review*, diskuterade denna scenförändring på forskningsområdet i en artikel från 1961. Han recenserade sex böcker som utkommit under de föregående tio åren inom organisationsområdet. Han konstaterade att det hade skett ett brott med den tidigare mer praktiskt inriktade administrationsforskningen någon gång efter andra världskriget. Han beskrev utvecklingen som en rörelse från administrativ teori till organisationsteori. Några beståndsdelar i denna utveckling var att intresset inriktades mer på att söka generella teorier som var värdeneutrala (Waldo 1962: 217).

De delar av ämnet som handlade om organisering och marknadsföring genomgick alltså en akademisering som bland annat visade sig i att man i allt större utsträckning började låna in teorier och modeller från andra akademiska ämnen såsom psykologi, beteendevetenskap, statsvetenskap och sociologi. Därför är delområdet organisationsteori idag ett mångvetenskapligt forskningsområde som rymmer en mängd olika perspektiv och angreppssätt.

Även om, som vi har sett, ämnet successivt vuxit sedan 1930-talet skedde den största expansionen från 1960-talet och framåt med särskild tyngd de senaste 20 åren. Detta sammanföll också med den allmänna utbyggnaden av universitets- och högskoleutbildningarna. Läsåret 1999/2000 var cirka 32 000 studenter registrerade i företagsekonomi vid Sveriges universitet och högskolor. Sett i relation till högskolans generella expansion under 1990-talet har ämnet vuxit ungefär 30 procent mer. Så sent som 1985 fanns dock bara ett tjugotal ordinarie professorer.

Expansionen har medfört att företagsekonomi har blivit ett av landets största ämnen i fråga om antalet grundutbildningsstuderande. I en utvärderingsrapport från Högskoleverket framhålls det att ”ämnet erbjuder en utbildning som lockar studenter och som ger dem möjlighet att på olika sätt gå in i arbetslivet” (HSV 2002: 19). Företagsekonomi är alltså ett ämne som är populärt bland studenterna.

Företagsekonomi – del av en samhällstrend?

Hur kommer det sig då att företagsekonomiämnet är så stort och populärt idag? Som beskrivningen ovan visat är det främst kraven från företag och offentliga organisationer på utbildade företagsekonomer som drivit på den tidiga expansionen. Men arbetsmarknadsrapporter visade att det redan i slutet av 1960-talet fanns en god tillgång på civilekonomer (Ekstedt 1976). Expansionen under de senaste två decennierna är inte lika lätt att enbart förklara med en rationell efterfrågan på arbetskraft.

Det intressanta är att expansionen under de senaste decennierna sammanfaller med en av vår tids mest dominanta samhällstrender som ofta benämns *ekonomism* eller *ekonomisering*. Detta begrepp används numera mestadels i nedsättande syfte när samhällningsaspekter tas med i bedömningen inför olika beslut i samhället. Ofta besvaras och avfärdas ekonomiska argument med att de bortser från andra aspekter, som har lika stort eller högre värde än de som kan värderas i monetära termer. De senaste tjugo årens budgetsaneringar, åtstramningar och nedskärningar i den offentliga sektorn har dominerat samhällsdebatten och starkt påverkat föreställningen om ekonomismens negativa sida. Förändringsarbetet inom den offentliga sektorn handlar idag i huvudsak om de så kallade ekonomivärdena, till exempel kostnadseffektivitet och produktivitet. Denna ”ekonomism” präglar i hög grad det dagliga offentliga livet. Eller som den amerikanske statsvetaren Theodore Lowi (1992: 3) drastiskt uttrycker det: ”ekonomi har ersatt juridik som statens språk”.

Statsvetaren Lennart Lundquist menar att ekonomismen är det stora hotet mot demokratin idag. I sin bok *Medborgardemokratin och eliterna* har han ett litet annat perspektiv på ekonomismen än det som är beskrivet här ovan. Ekonomismen handlar enligt honom inte bara om att se till ekonomiska aspekter av en fråga, utan innehåller även subjektiva värderingar som effektivitet, kortsiktighet och egoism. Ekonomismen kan alltså även kopplas till individualiseringen och en känsla av ett allt snabbare tempo i samhället där naturligtvis Internet och mediefixering är viktiga beståndsdelar. Det är möjligt att anföra mängder med exempel på uttryck för denna ekonomism eller ekonomisering, som handlar om allt från aktiehandel som ny folkrörelse till nyheternas numera självklara ”ekonomiblock” där inslag om ränteförändringar eller företagsfusioner är vanliga. Elmbrant (2001: 105ff) kallar ekonomijournalisternas roll som börssystemets ”överstepräster och megafoner”. Med ofta egna intressen i aktiemarknaden förmedlar media en okritisk granskning av penningbranschen. Medierna har utvecklats till en marknadsplats, direktörerna till mediestjärnor. Rombach m.fl. (2005) menar att ”ekonomiskan” som språk brett ut sig. Allt fler pratar i ekonomiska termer med ord som kunder, kostnader, mål, resultat, styrning och så vidare, eller i uttryck som ”ligga på plus”, ”styra upp” eller ”ha spetskompetens”. Andra fackspråk som kyrkans språk, kanslislvenska eller ingenjörernas språk har på motsvarande vis försvunnit allt mer.

Elmbrant skissar bakgrunden till denna, som han kallar, hyperkapitalism. Viktiga händelser är bland andra kreditmarknadens avreglering (1987), avskaffandet av valutaregleringen (1989), uppsättande av inflationsmålet, ökat aktiesparande, en mäkklarstyrd journalistik och Riksbankens självständighet. Men en något längre historisk tillbakablick skulle även peka på det svenska samhällets tillväxt under efterkrigstiden, och särskilt ”rekordåren” i slutet av sextioalet, samt sjuttioalets valutaoro, oljekriser och inflation som viktiga för att föra in ekonomitänkandet i det allmänna medvetandet. Mot slutet av sjuttioalet

skedde också en politisk-ideologisk förändring som innebär att nyliberala strömningar fick genomslag i det politiska tänkandet (Boréus 1994).

Företagsekonomi med tillhörande retorik, idéer och kunskap har således en central position i vårt tänkande om dagens samhälle. Ett exempel på efterfrågan på managementkunskap är att miljontals exemplar av böcker om "populärmanagement" säljs, och att ett fåtal ledarskapsgurus far som flitiga bin mellan mer eller mindre blommande privata företag, statliga verk och andra organisationer (Rövik 2007). Dagstidningar publicerar artiklar om management och ekonomi, amerikanska affärstidningar som *The Harvard Business Review*, *Fortune* och *Business Week* sprids över hela världen och lokala affärs- och managementtidningar har startats i många länder. Dessutom har utbudet av seminarier och kurser med företagsledning som tema ökat (Furusten 1996: 14). Det är ganska naturligt att universitet och högskolor också startade nya företagsekonomiska utbildningsprogram för att möta denna efterfrågan.

Slutsatsen från den här beskrivningen om företagsekonomi-ämnets utveckling är att utvecklingen av ämnet kan delas upp i två relativt distinkta perioder där expansionen har olika förklaringar och drivkrafter. Expansionen under den tidiga perioden fram till omkring 1970 då ämnet konstituerades och utvecklades till ett akademiskt ämne kan förklaras dels av de historiska kopplingarna till företagspraktiken, dels av krav från företag och näringsliv på utbildade ekonomer. Den senare expansionen kan i stället snarare kopplas till en ekonomisk samhällstrend där kunskap om ekonomi, redovisning och ledarskap anses vara allt viktigare. Det bör tilläggas att detta långt ifrån är någon heltäckande förklaring, men är utan tvivel en stor del av den. Krav från företagen och arbetslivet finns även idag, men det kan förklaras som ett slags självförstärkande kraft eftersom ju fler ekonomer som arbetar i företag och offentliga organisationer, desto mer kommer den ekonomiska ideologin att dominera, och desto viktigare anses sådan kunskap vara.

En fråga för didaktiken?

Vad har då detta med didaktik att göra? Och varför är ett undervisningsämnes utveckling och de influenser som påverkat det intressant? För att återkoppla till vad Jank och Meyer anser är didaktikens grundläggande problem, så är dess ramförutsättningar viktiga därför att de påverkar undervisningens struktur och planering. Eller sagt på ett annat sätt bedrivs undervisningen i en kontext där historiska traditioner, normer och ideologier spelar roll för dess form och innehåll. När det gäller företagsekonomiämnet är det idag svårt att tänka sig en högskola eller ett universitet *utan* sådan utbildning, eftersom ämnet och de företagsekonomiska frågorna är så för-givet-tagna i samhället i stort. Det är till och med så att ett företagsekonomiskt tänkande ligger till grund för diskussioner om utbildningar och prioriteringar inom utbildningsväsendet i stort. Budgetfrågor är idag lika viktiga som innehållet i kurser, eftersom de anger ramen för hur många timmars undervisning, antal lärare etcetera som är möjliga. Det är exempel på att ett ämnes ramförutsättningar ger direkta återverkningar för dess innehåll. Andra mer indirekta återverkningar på innehållet när det gäller det företagsekonomiska ämnet kan vara att man anpassar kursutbud och kursinnehåll till det som för närvarande anses vara populärt hos studenter. Även om innehållsfrågorna lämnas utanför detta kapitelns diskussion kan här nämnas kurser i management, entreprenörskap och företagande som har ett tydligt samband med samhällets ideologiska trender som individualism och nyliberalism.

Men detta betyder inte att företagsekonomi eller för den delen andra undervisningsämnena enbart reproducerar de normer som för närvarande råder i samhället. Forskningen inom företagsekonomi ägnar sig åt att kritiskt utvärdera och ifrågasätta sådana trender, och distanserar sig oftast från den populära diskursen inom ämnet. En sådan skillnad finns främst mellan ämnets praktiska och teoretiska delar, men också över tiden. Företagsekonomi har i stort blivit mer vetenskaplig och teoretisk jämfört med dess praktiska natur vid tiden för handels-

högskolornas inrättande i början av 1900-talet. Men frågan är vart ämnet är på väg? Den nya civilekonomexamen som inrättades 2007 och som är en ren yrkesinriktad utbildning på avancerad nivå är måhända en tillbakagång mot en mer praktisk och företagsorienterad företagsekonomi. Har man i en sådan utbildning möjlighet att odla ett reflekterande och kritiskt tänkande som ska vara grunden för den akademiska utbildningen? Eller får de för tillfället populära idéerna om hur företag och organisationer styrs, leds och administreras fritt spelrum?

Referenser

- Alvarez, José Luis, m.fl. red. (2004), *CEMP - The Creation of European Management Practice*, Report EUR 20968 from the European Commission.
- Boréus, Kristina (1994), *Högervåg. Nyliberalismen och kampen om språket i svensk debatt 1969-1989*. Stockholm: Tiden.
- Carlsson, Sune (1983), *Studier utan slut. Ekonomi, företag, människor*. Stockholm: SNS.
- Czarniawska, Barbara & Guje Sevon (1996), *Translating Organizational Change*. London: DeGruyter.
- Danielsson, Albert (1975), *Företagsekonomi – en översikt*. Lund: Studentlitteratur.
- Ekstedt, Eskil (1976), *Utbildningsexpansionen*. Uppsala Studies in Economic History 14.
- Elmbrant, Björn (2001), *Hyperkapitalismen*. Stockholm: Atlas.
- Engwall, Lars, red. (1980), *Företagsekonomins rötter*. Lund: Studentlitteratur.
- Engwall, Lars, red. (1995), *Föregångare inom företagsekonomi*. Stockholm: SNS.
- Engwall, Lars & Vera Zamagni (1998), *Management Education in his Theoretical Perspective*. Manchester: Manchester University Press.
- Furusten, Staffan (1996), *Den populära managementkulturen*. Stockholm: Nerenius & Santéus.
- Genell, Katarina (1997), *Transforming Management Education: A Polish Mixture*. Lund: Lund University Press.
- Gunnarsson, Elving & Eva Wallerstedt, red. (1985), *Företagsekonomins förfäder: en genomgång av 20 företagsekonomiska klassiker*. Rapport Uppsala universitet 1985:585.

- Högskoleverket (2002), *Utvärdering av utbildning i företagsekonomi vid svenska universitet och högskolor*. Högskoleverkets rapportserie 2002:10 R.
- Jank, Werner & Meyer Hilbert (1997), "Didaktikens centrala frågor", i Michael Uljens red., *Didaktik – teori, reflektion och praktik*. Lund: Studentlitteratur.
- Kommittén för en sydsvensk handelshögskola (1959), *Handelshögskola i södra Sverige*.
- Lowi, Theodore (1992), "The State in Political Science: How we Become what we Study", *American Political Science Review* vol. 86, no. 1, s. 1-7.
- Lundquist, Lennart (2001), *Medborgardemokratin och eliterna*. Lund: Studentlitteratur.
- Meyer, John & Brian Rowan (1977), "Institutionalized Organizations: Formal Structure as Myth and Ceremony", i Walter Powell & Paul DiMaggio (1991), *The New Institutionalism in Organization Theory*. Chicago: Chicago University Press.
- Olofsson, Christer (1980), "Företagsekonomins tillkomst och institutionella utveckling 1900- 1950", i Lars Engwall red., *Företagsekonomins rötter*. Lund: Studentlitteratur.
- Rombach, Björn, red. (2005), *Den framgångsrika ekonomiskan*. Stockholm: Santérus.
- Rövik, Kjell-Arne (2007), *Managementsamhället*. Malmö: Liber.
- Samhällsvetenskapliga fakulteten (1980), *Utvecklingslinjer och önskemål fram till år 2000*. Uppsala universitet.
- SOU 1935:11, *Betänkande med utredning och förslag angående inrättande av en statsvetenskaplig examen*. Stockholm: Ecklesiastikdepartementet.
- SOU 1946:30, *Socialutbildningssakkunniga. Utredning och förslag rörande statsvetenskapliga examina m. m.* Stockholm: Ecklesiastikdepartementet.
- Thompson, Paul & David McHugh (2002), *Work Organisations*. Basingstoke: Palgrave.
- Waldo, Dwight (1962), "Organization Theory: An Elephantine Problem", *Public Administration Review* 21, s. 210-235.